

Abstrakt

Vztahy Rakouska-Uherska a Osmanské říše v letech 1896–1914 prošly řadou proměn a krizí. Jejich vývoj zásadně ovlivňoval postavení habsburské monarchie na poli mezinárodních vztahů. Hlavním cílem této práce bylo analyzovat jednotlivé fáze tohoto procesu a určit do jaké míry ovlivňovaly vzájemné vztahy obecnou politiku obou zemí a posoudit jejich význam. Za tímto účelem podnikl autor této práce rozsáhlý výzkum archivního materiálu ve vídeňském Haus-, Hof- und Staatsarchivu a dalších institucích v české republice, jejichž fondy mu poskytly značnou pramennou základnu pro vytvoření relevantních závěrů. Stranou jeho pozornosti a zkoumání nezůstalo ani množství vydaných pramenů a odborné literatury. Díky tomuto výzkumu si vytvořil ucelený pohled na problematiku, jíž pak analyzoval v její úplnosti.

V průběhu svého výzkumu dospěl autor k závěru, že poměr habsburské monarchie vůči Osmanské říši byl značně významný pro obecné směřování zahraniční politiky Rakouska-Uherska. Tato skutečnost se projevila především v období rakousko-ruské spolupráce v letech 1897–1907, v průběhu Bosenské krize či Balkánských válek. Především v posledně jmenovaném případě se význam poměru Rakouska-Uherska vůči Osmanské říši projevil patrně nejzásadněji. Neschopnost rakousko-uherské politiky udržet dlouho hájený princip statu quo na Balkáně (tedy udržení územní integrity Osmanské říše) vedl k výraznému oslabení velmocenského postavení habsburské monarchie. V důsledku této skutečnosti se představitelé Vídně rozhodli k osudnému kroku vstoupit do válečného stavu se Srbskem, jenž vedl k počátku první světové války. Vztahy habsburské monarchie vůči Osmanské říši tak měly svůj nezastupitelný vliv na rozpoutání tohoto konfliktu. Z tohoto pohledu je zřejmé, že výzkum dějin rakousko-osmanských vztahů na počátku 20. století přináší nové pohledy a interpretace dějin mezinárodních vztahů před první světovou válkou.